

Autor rozbiła opisaną przez Trellę aberację gatunku *Trichodes apiarius* L. ab. *suturalis* na dwie aberacje, mianowicie: ab. *apicida* Klug. i ab. *trellai* nom. nov. Korekturę tę przyjął już Trella w jednym ze swych uzupełnień fauny okolic Przemysła. K.

A. Guené. Les entomologistes peints par eux-mêmes précédé d'une courte préface et suivi d'une étude sur une variété nouvelle ainsi que d'un important appendice. Rennes, Imprimeries Oberthur. 1934.

Przedruk niektórych szkiców, ogłoszonych w r. 1842 przez Guené'go; do nich dołączone późniejsze. Nas interesuje appendix, w którym Oberthur kreśli wizerunek sławnego w swoim czasie zbieracza naszego Hr. Jerzego Mniszecha, zięcia pani Hańskiej, oraz dzieje jego zbioru Chrząszczy, w których wielką rolę odgrywał Balzac. Wiadomości w znacznej mierze zaczerpnięto z pism pisarza francuskiego (Listy do cudzoziemki, Ludzka komedia). Zbiór Mniszecha przeszedł w ręce Oberthura. K.

G. Müller. Carabiden-Studien. V. Teil. Koleopterologische Rundschau. Bd. 20., Jg. 1934, 41—62.

Wśród różnych przyczynków do znajomości rodziny *Carabidae* podaje autor opis dwu nowych gatunków z terytorjum Polski: *Dyschirius Makólskii* (z Gocławka pod Warszawą) i *Bembidion pseudoustulatum* (na podstawie okazów z Zaleszczyk i Warszawy); rozdziela polskie okazy *Chlaenius nitidulus* Schrank. na: *nitidulus* Schrank i *Kindermannii* Chaud. oraz podaje z Polski dotychczas niewymienione: *Chlaenius chrysothorax* Kryn. i *Harpalus albanicus* Reitt., oba ostatnie gatunki na podstawie okazów z Podola. Autor otrzymał materiały od inż. J. Makólskiego (Warszawa), który też, jak z tekstu wynika, pierwszy rozpoznał opisane gatunki jako nowe i podał G. Müllerowi ich cechy.

R. K.

Z obcej literatury.

V. I. Gusev i prof. M. N. Rimskij-Korsakov. „Opredelitel povrezdenij lesnych i dekorativnych derevjev i kustarnikov evropejskoj czasti SSSR“. Leningrad, 1934, 430 str., 297 rys., cena 8 rubli.

Powyższy klucz do oznaczania uszkodzeń, a w wielu przypadkach i samych szkodników drzew i krzewów leśnych i ozdobnych części europejskiej Z. S. R. R. przeznaczony jest przede wszystkim do użytku leśników oraz pracowników zatrudnionych w parkach, plantacjach i t. p. Opracowany został on w sposób nader staranny z uwzględnieniem wyników najnowszych badań naukowych i stosowano-naukowych w tej dziedzinie. Układ przyjęli autorowie w porządku alfabetycznym nazw rosyjskich omawianych roślin. Dla każdej rośliny podano następnie klucz do oznaczania spotykanych na

niej uszkodzeń. O rozmiarach dziełka może świadczyć to, iż uwzględnia ono około 140 gatunków i odmian drzew i krzewów, oraz blisko 1500 gatunków szkodników, głównie, rzecz prosta, ze świata owadów. Należy podkreślić nader sumienny stosunek autorów do czytelnika, znajdujący swój wyraz w lojalnem wskazywaniu wszelkich kwestyj niedostatecznie jeszcze przez badania naukowe wyjaśnionych; można przypuszczać, iż w wielu przypadkach przyczyni się to do obudzenia wśród praktyków zainteresowań do czynienia obserwacji samodzielnych. Na końcu książki podano niewielki wykaz piśmiennictwa oraz skorowidze nazw łacińskich i rosyjskich omawianych roślin i zwierząt. Strona ilustracyjna przedstawia się, mimo niezbyt dobrego papieru, naogół dość dobrze. Książka ta może zainteresować i naszych leśników oraz pracowników parkowych i plantacyjnych.

Dr. T. Jaczewski.

Horion A. Nachtrag zu Fauna Germanica. Die Käfer des deutschen Reiches von Edmund Reitter. 1935. Hans Goecke-Verlag, Krefeld. str. VIII. 358, z 16 rys. w tekście.

Fundamentalne dla koleopterologii dzieło Edmunda Reittera stawało się każdym rokiem co raz bardziej przestarzałe. W rozlicznych publikacjach ogłoszono od czasu wydania go (1908—1916) liczne dane zmieniające wiele, zdawałoby się, ustalonych pojęć systematycznych; wyróżniono na obszarze t. zw. Europy środkowej gatunki przeoczone przez starszą systematykę; zmieniono granice pewnych rodzajów; wreszcie na obszarze ziem etnograficznych niemieckich sprecyzowano rozszedlenie geograficzne wielu gatunków; zakwestjonowano lub odrzucono jako błędne pewne dane starszej literatury. — Do pewnego stopnia orientację w tych zmianach ułatwiał koleopterologowi w ostatnich latach „Catalogus Coleopterorum Regionis Palaearcticae” wydany pod redakcją Winklera, jednak nie umożliwiał z natury rzeczy oznaczenia według nowych kryteriów i t. p. Zadania tego podjął się A. Horion zestawiając w powyższym dziele wszelkie innowacje dotyczące chrząszczy fauny niemieckiej z ostatnich dwu dziesiątków lat. W łączności więc z dziełem Reittera otrzymuje się znów kluczowe zestawienia fauny wymienionego obszaru.

Podobnie jak dzieło Reittera było dla koleopterologów polskich najczęściej podstawowym podręcznikiem do oznaczania, podobnie i uzupełnienie Horiona a spełniać będzie w tym kierunku doniosłe zadanie i wszelka praca faunistyczna w zakresie koleopterologii polskiej obecnie musi nawiązać do tego dzieła. Autor starał się postawić swoje opracowanie na poziomie możliwie krytycznym; pewne drobne uchybienia, nie mogą obniżyć wartości jego znaczenia, dla koleopterologii europejskiej. *R. Kuntze.*

M. Hering. Die Blattminen Mittel- und Nord-Europas Bestimmungstabellen aller von Insekten-Larven der verschiedenen Ordnungen erzeugten Minen. — Z 7 tablicami i około 500 rycinami w tekście. Nakład: G. Feller, Neubrandenburg. Cena 1. zeszytu: 12 RM.

Po długoletnich studjach nad owadami minującymi w liściach zdecydował się autor przystąpić do opracowania kluczowego tych interesujących,

dla poszczególnych gatunków charakterystycznych obrazów żerowania. W pierwszym właśnie ogłoszonym zeszycie podaje wstęp ogólny: definicję miny, cechy charakteryzujące miny wywołane przez poszczególne rzędy owadów, ogólne dane z ich biologii, jakoteż wskazówki dotyczące zbierania, konserwowania i oznaczania min i minujących owadów. Po wstępie rozpoczynają się właściwe klucze, zredagowane według roślin żywicielskich alfabetycznie od nazw rodzajowych, obejmując na razie rodzaje od *Abies* po *Bromus*. Oznaczanie starał się autor oprzeć przeważnie na cechach chodnika, w niektórych wypadkach musiał jednak odwołać się do szczegółów biologicznych ewent. nawet łatwych do uchwycenia morfologicznych larwy lub poczwarki.

Dzielo *Heringa* — obliczone na 6 zeszytów — będzie podstawowym podręcznikiem dla interesującego działu entomologii, w znacznej mierze przez niego zbudowanego. Zarówno specjaliści w poszczególnych grupach owadów (zwłaszcza w zakresie microlepidopterologii, pewnych rodzin muchówek) jak entomolodzy kierunku stosowanego znajdują w niem wielokrotnie pomoc w rozwiązywaniu swoich zagadnień, — a nadto może ono zachęcić młodszych entomologów do poświęcenia się specjalnie temu działowi, zarówno w Polsce jak i zagranicą o wiele mniej uprawianemu, niż pokrewna mu cecidiologia.

R. Kuntze.

Errata.

W artykule Prof. *T. Trelli* należy zrobić nast. sprostowania:

Pg. 96, wiersz 2-gi z góry: po słowie „Seitenrande“ ma być kropka, reszta zaś tego zdania skreślona. Wiersz 7-my z góry, zam.: im 2-ten und 3-ten, ma być: im 3-ten und 4-ten.

In dem Verzeichnisse von Prof. *T. Trella* sollen folg. Berichtigungen in Rücksicht genommen werden:

Pg. 96, Zeile 2 von oben: nach dem Worte „Seitenrande“ soll ein Punktzeichen kommen und der Rest dieses Satzes gestrichen werden. Zeile 7 von oben, statt: im 2-ten und 3-ten, soll sein: im 3-ten und 4-ten.

